

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

СЕКЦІЯ 3.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД У ФОРМУВАННІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ**

Богдан Ж.Б., Луньова А.О.

м. Харків, Україна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

**ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ
ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ**

Сучасний розвиток української освіти призвів до виникнення Нової української школи, в якій діти будуть не просто набувати знань, вчитимуться використовувати їх на практиці й опановуватимуть навички. Для успішності входження дитини до шкільного навчання треба враховувати її готовність к новому етапу життя. Перші кроки учня у школі мають важливе значення для його розвитку загального благополуччя і безперервного академічного успіху. Вдале входження дитини в початкову школу призводить до позитивного залучення учнів і поліпшення соціальних і освітніх результатів. Готовність полягає у формуванні нових форм спілкування, прийняття нової соціальної позиції – положення школяра. Позиція школяра, в порівнянні з позицією дошкільника, вимагає від дитини виконання нових для нього правил, пов'язаних з іншим положенням в суспільстві. Ця особистісна готовність виражається в певному відношенні дитини до школи, до вчителя і навчальної діяльності, до однолітків, до рідних, до самого себе [2].

Проблема психологічної готовності до шкільного навчання ґрунтовно представлена у психолого-педагогічних працях. Науковцями з'ясовано низку особливостей психологічної готовності до шкільного навчання: рівень сформованості пізнавальної діяльності, соціально-комунікативних навичок, емоційно-вольової сфери, учбової мотивації, коло актуальних знань і уявлень про навколишній світ (Л.Божович, Л.Венгер, О.Венгер, В.Давидов, Д.Ельконін, Н.Гуткіна, О.Кононко, О.Кравцова, Л.Кузнєцова, С.Кулачківська, С.Максименко, О.Проскура, Н.Татенко, У.Ульєнкова, М.Шеремет та ін.). Психологічна готовність до шкільного навчання це особливий стан переходу дитини від однієї вікової сходинки до іншої, який пов'язан з системними якісними перетвореннями в сфері діяльності, психічних процесах, свідомості, соціальних відносинах.

У сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідженнях активно вивчаються гендерні особливості готовності до шкільного навчання. Так відзначаються відмінності хлопчиків і дівчаток в емоційних реакціях і сфері самосвідомості, спрямованості інтересів, здібностях, особистісних якостях. Психологи вказують на меншу емоційність хлопчиків у порівнянні з дівчатками (А.П. Сопіков), їх більшу агресивність (Р.Д. Парк, К. Левін), меншу залежність в поведінці від дорослих (Цж. Каган, Б. Фагот), меншу активність хлопчиків в громадському житті (Є.С. Соколова, В.П.Селіванов), різну спрямованість інтересів хлопчиків і дівчаток (Ю.А. Азаров, А.П. Лутошкін).

Мета статті полягає у виявленні взаємозв'язку статі дитини і рівнем його психологічної готовності до навчання в школі. Теоретичний аналіз літератури дозволив узагальнити поняття психологічної готовності дошкільників до навчання в школі. Отже, психологічна готовність дітей до молодшої школи це оптимальна взаємодія між вимогами середовища (школи) та особистісними

здібностями (вольовими, емоційними, інтелектуальними, мотиваційними, поведінковими) школяра, який вступає до навчального процесу.

Експериментальне дослідження проводилося на базі комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 395» Харківської міської ради у випускній підготовчій групі, загальна кількість респондентів – 23 дитини, серед яких 11 дівчаток та 12 хлопців у віці від 5,4 до 6,2 років. В дослідженні були використана методика визначення готовності до школи (методика Л. Ясюкової, [3]), яка дозволила виявити рівнів розвитку короткочасної мовної пам'яті, логічного мислення, абстрактного мислення, короткочасної зорової пам'яті і мовного розвитку. Отриманні данні було узагальнено та проаналізовано.

В ході діагностики було виявлено, що у дітей даної вибірки низький рівень готовності до школи мають 14 осіб, що становить 51% від загальної кількості дітей, з них 8 хлопців та 6 дівчат. Середній рівень – 26% або 6 дітей, з яких 2 хлопчики та 4 дівчинки. Високий рівень – 13% (3 особи), серед них був лише один хлопець та дві дівчинки. Отже, отримані данні свідчать про те, що дівчата мають більшу готовність до школи в порівнянні з хлопцями. Але, можемо зробити висновок, що у дітей старшого дошкільного віку даної вибірки загальна готовності до школи має низький рівень. Таким чином, більше половини дітей з нашої групи відрізняються низьким рівнем психологічної готовності до навчання в школі. Це вимагає системної роботи по впровадженню інноваційних психолого-педагогічних технологій в роботу з дошкільнятами.

Психологічна готовність до шкільного навчання – це багатокомплексне явище, але часто виявляється недостатня сформованість якого-небудь одного компонента психологічної готовності. Що в свою чергу призводить до утруднення або порушення адаптації дитини в школі.

Список літератури

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л.И. Божович. – М. : Просвещение, 2009. – 464 с.
2. Конспект лекцій, методичні вказівки та контрольні завдання з курсів «Вікова психологія» та «Педагогічна психологія» для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» зі спеціальності 6.030102 “Психологія” / Уклад. О.Г. Романовський , Т.В. Гура , Ж.Б. Богдан , Н.В. Подбужкая – Харків: НТУ “ХПІ”, 2014. – 76 с.
3. Ясюкова Л.А. Методика определения готовности к школе. Прогноз и профилактика проблем обучения в начальной школе. Методическое руководство / Л.А. Ясюкова. – СПб.: «ИМАТОН», 2009. – 99 с.